

Strategaeth Rheoli Tynnu Dŵr o Ddalgyrch y Clwyd

Diweddardwyd olaf 2015

Cyflwyniad

Mae angen trwydded tynnu dŵr ar gyfer mynd â rhagor nag 20 medr ciwbig (4,400 galwyn) o ddŵr y diwrnod o afon neu nant, cronfa, llyn neu bwll, camlas neu darddell.

Defnyddiwn Strategaethau Rheoli Tynnu Dŵr Dalgyrch (SRhTDD) er mwyn amcangyfrif faint o ddŵr sydd ar gael i'w dynnu, ac ymhle. Amcana'r strategaethau gydbwysu anghenion defnyddwyr dŵr a'r amgylchedd, gan sicrhau y gellir defnyddio adnoddau dŵr mewn modd cynaliadwy, lle bo digonedd.

Yn 2014 bu inni gwblhau cylch cyntaf y strategaethau trwyddedu SRhTDD. Rydym wedi diweddaru'r rhain, gan ddefnyddio gwell dull, sy'n cynnwys gwell amgyffrediad o faint o ddŵr y mae'i angen ar yr amgylchedd, ac y sy'n unol â gofynion y Gyfarwyddeb Fframwaith Dŵr.

Polisi Cyffredinol

Penderfynir pob trwydded tynnu dŵr yn unol â gofynion statudol, a pholisi cenedlaethol a lleol. Ystyrir ceisiadau am drwydded fesul achos unigol, ond y mae rhai egwyddorion cyffredinol yn eu cynnwys nhw oll:

- Gosodwn gyfyngiadau amser ar bob trwydded newydd a newidiedig (ac eithrio'r rhai sy'n gofyn am leihau faint o ddŵr a dynnir, neu newidiadau bychain nad effeithiant ar yr amgylchedd)
- Yn y dalgyrch hwn, y cyfyngiad amser a osodir, yn gyffredinol, ar drwyddedau newydd fydd yr 31ain o Fawrth 2029
- Adnewyddir trwyddedau sydd eisoes â chyfyngiad amser ond iddynt ddigoni tri phrawf: bod eto angen y dŵr, y'i defnyddir yn effeithlon, ac y mae'r tyniad yn gynaliadwy gan yr amgylchedd
- Mae arnom ddyletswydd rhoi trwyddedau nad ydynt yn effeithio er gwaeth ar yr amgylchedd, neu ar bobl sydd eisoes yn tynnu dŵr
- Adolygwn a gorfodwn gydymffurfiaeth â'r trwyddedau a roddwn, a bod gennym raglen arolygu a sicrhau hyn

Afonydd

Dengys y tabl 1 a map 1 argaeledd dŵr ar gyfer ei dynnu ym mhrif ddalgyrchchoedd y Clwyd. Nid aseswyd manau y tu hwnt i'r prif ddalgyrchchoedd yn fanwl, ond y mae'n eithaf tebyg bod peth dŵr ar gael yno. Cloriannwn geisiadau yno yn ôl eu rhinweddau unigol.

Dalgylch	A oes rhagor o ddŵr ar gael?
Aled	Nac oes
Clywedog	Oes
Elwy	Oes
Ffyddion	Oes (â chyfyngiadau uwchlaw Dyserth)
Gele	Oes
Clwyd Isaf	Oes
Ffos Prestatyn	Oes
Ffos y Rhyl	Oes
Clwyd Uchaf	Oes
Chwiler	Oes

Tabl 1 Argaeledd dŵr

Mae faint o ddŵr sydd ar gael i'w drwyddedu'n amrywio o ddalgylch i ddalgylch. Gallwn eich cynghori ynghylch tua faint sydd ar gael, ond ni waranta trwydded y yna wastad ddŵr yno, nac y bydd ansawdd y dŵr yn addas. Efallai y bydd rhaid inni osod amodau arbennig ar drwydded, hefyd, er mwyn diogelu nodweddion lleol megis bywyd gwyllt neu safleoedd cadwraeth.

Yn nalgylch Aled, rheoleiddir llif yr afon eisoes gan y cwmni dŵr gan ddefnyddio cronfa Aled Isaf. Ni allem ystyried trwyddedu dim o'r dŵr hwn, gan y gallai leihau faint o ddŵr sydd ar gael ar gyfer cyflenwadau dŵr yfed.

Hyd yn oed lle na fo dŵr ar gael, efallai y byddai modd "ffeirio" dŵr â thynnwr presennol er mwyn caniatáu i chi dynnu. Ym mwyafrif yr achosion, bydd angen inni roi trwydded dynnu newydd, neu newid un presennol, er mwyn caniatáu hyn.

Dŵr Daear

Cynhwysir prif adnoddau dŵr daear Clwyd yn nwy ardal dywodfaen: y naill o dan y dyffryn ei hun (y blocyn canol) a'r llall o dan y Rhyl a Phrestatyn (blocyn y glannau). Dengys y tabl 2 a map 2 hamcan ni o argaeledd dŵr yn yr unedau hyn.

Uned dŵr daear	A oes rhagor o ddŵr ar gael?
Y blocyn canol	Nac oes
Blocyn y Glannau	Oes

Tabl 2 Agaeledd dŵr daear

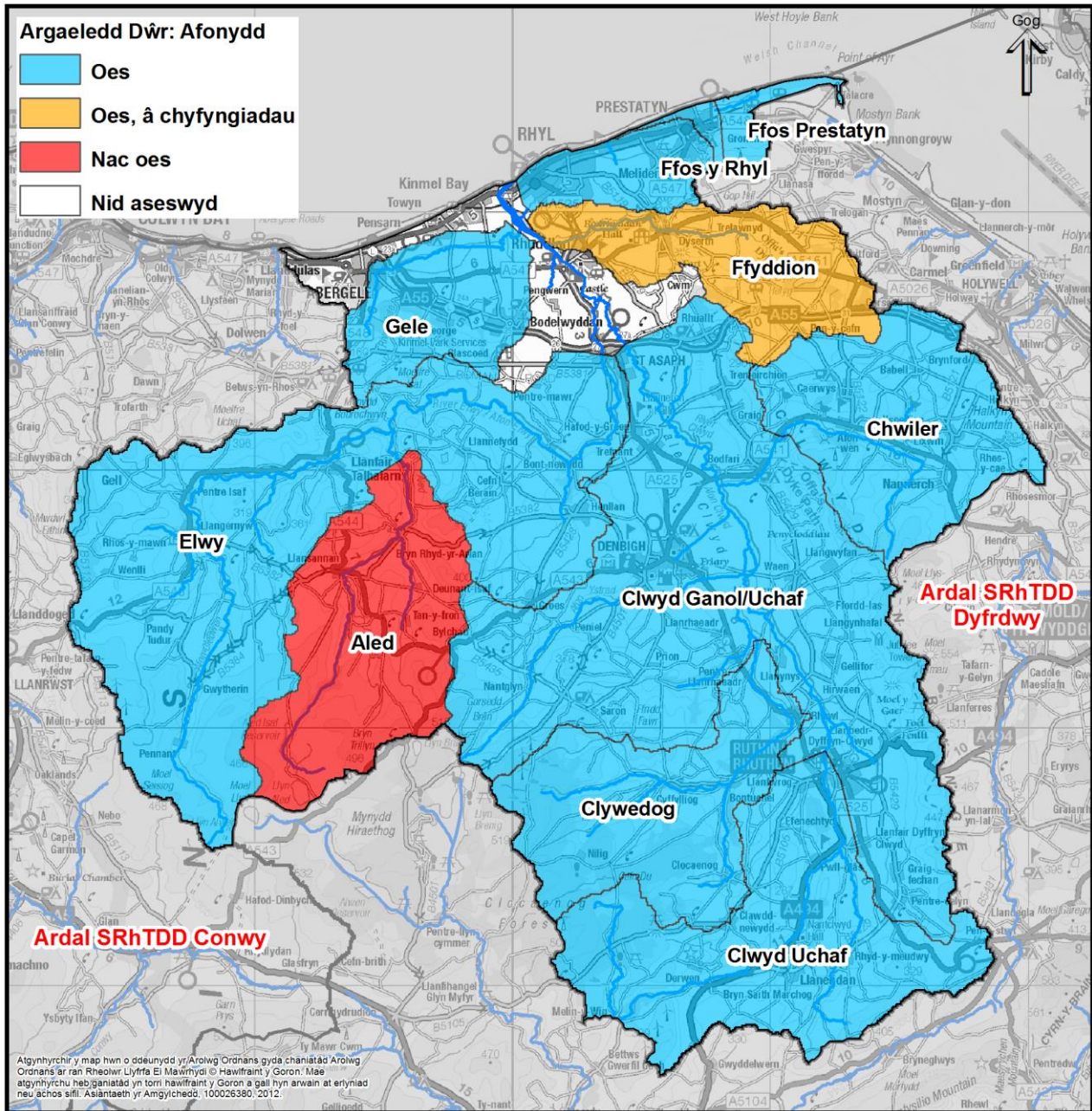
Mae dŵr daear i'w gael yn y dyddodion bas a elwir yn "ddriff", hefyd. Mae'r argaeledd dŵr yn y driff yr un ag ar gyfer y dalgylch afon cyfatebol.

I'r gorllewin o Ddinbych a Rhuthun, ac ym mryniau Clwyd, nid oes angen trwydded ar gyfer tynnu dŵr daear, hyd yn oed ar gyfer rhagor nag 20 medr ciwbig y diwrnod, onid yw'r drwydded yn debyg o leihau llif afon gyfagos. Mae'n debyg y dileir yr eithriad hwn yn y dyfodol, ond ni phenderfynwyd yn union pa bryd eto. Diweddarwn y strategaeth hon pan benderfynir hyn.

Tynnu annhreuliol

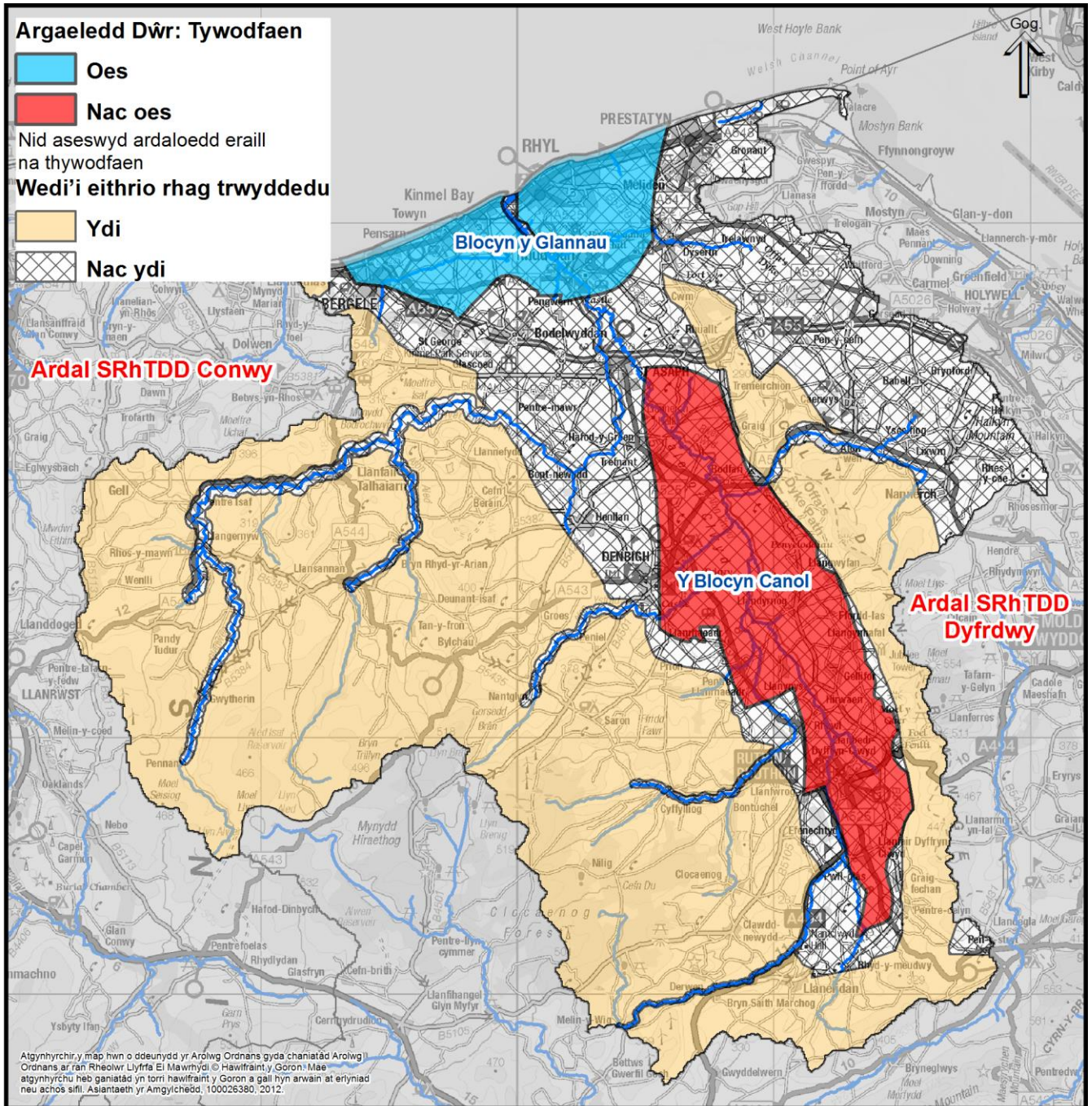
Os yw tyniad yn dychwelyd i'r un dalgylch 100% o'r dŵr a dynnwyd ohono, y mae'n dyniad "annhreuliol". Mae defnyddiau annhreuliol cyffredin ar ddŵr yn cynnwys cynhyrchu ynni dŵr, ffermydd pysgod a phympiau gwres ffynhonnell ddaear. Oherwydd y dychwelir yr holl ddŵr, cyfyngir yr effaith amgylcheddol ac nid oes newid yn faint o ddŵr sydd ar gael, yn gyffredinol. Gan hynny, efallai y gallem ystyried trwyddedu tyniadau annhreuliol newydd ple ni thrwyddedem fathau eraill o ddefnyddio dŵr.

Afonydd

Map 1. Argaeledd dŵr

Dŵr daear

Map 2. Argaeledd dŵr daear

Rydym wedi cyhoeddi strategaethau ar gyfer holl brif ddalgylchoedd dŵr Cymru. Onid yw'r ddogfen hon yn cynnwys y man sydd o ddiddordeb i chi, edrychwch ar un o'r strategaethau eraill.

Pa fath bynnag o dyniad rydych chi'n ei ystyried, syniad da fyddai cysylltu â ni o'r dechrau un, gan ddefnyddio ein rhif gwasanaethau cwsmeriaid (0300 065 3000) fel y gallwn eich cynghori ynghylch eich amgylchiadau neilltuol chi.